

(Time 2 Hours)

(Marks 60)

- N.B.1. All the questions are compulsory
2. Figures to the right indicate full marks

Q. 1 a) What is E-Commerce? Briefly outline the Roadmap of E-Commerce in India. 15
b) Explain the E-Commerce Business Strategies for Marketing.

OR

- c) Discuss the various Concepts of other models of E-commerce.
d) Describe in detail E-Commerce Sales Product Life Cycle (ESLC) Model.

Q2. a) Elaborate the various benefits of websites.
b) Define EDI. Explain the various cons of Electronic Data Interchange (EDI).

OR

- c) Elucidate the various applications of E-commerce and E-enterprise.
d) What are the differences between Conventional and E-Organisation?

Q. 3 a) Explain the scope of E-Marketing.
b) Justify an Internet business with the help of examples.

OR

- c) Describe the characteristics of E-payment system.
d) Explain the Credit and Legal risks of E-payment system.

Q. 4 A. Fill in the blanks with the help of proper option 05

1. Sachin Bansal from IIT Delhi came up with an online company called-----.
a) flip kart b) e-Bay c) amazon d) snap deal
2. ----- is one of the online grocery stores, increasing popularity.
a) mumbai.com b) punexpress.com c) chennai.com d) None of these
3. A ----- is the person or organization who wants to register the domain name.
a) Clerk b) Officer c) Registrant d) MLA
4. -----advertisements are appearing on Google's video-sharing site.
a) share-it b) My-space c) Microsite d) YouTube
5. In -----the owner of the website loses control over his website and its content.
a) Web designing b) Web theft c) Web vandals d) Web hijacking

B. State whether the following statements are True or False.

1. If your key words are perfect your website can flash quickly.
2. Pull e-marketing takes the similar approach of push e-marketing.
3. The initial setting up of EDI is an easy and time saving process.
4. One of the prime disadvantages of online shopping would include the surprise factor.
5. Most of the Indian cyber-crimes are still brought under the relevant sections of IPC.

C. Match the following:**Group A**

1. C2C
2. Drone delivery
3. Vine advertisements
4. SET Consortium
5. Script kiddie

Group B

- a. 6-second content
- b. VISA and MasterCard
- c. unskilled hacker
- d. Bazi.com
- e. Australia Post

OR**Q 4 Write Short Notes on (any three)**

- a) Cyber Crime in India
- b) Software Piracy
- c) Protection of Cyber Consumers in India
- d) Sources of threats in E-commerce
- e) Client server network security

मराठी रूपांतर

(वेळ २ तास)

(गुण ६०)

टिपा १. सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत

२. उजवी कडील अंक संपूर्ण गुण दर्शवितात
३. इंग्रजी प्रश्न मूळ मानावेत

प्र .१ अ) ई-वाणिज्य म्हणजे काय? भारतातील ई-वाणिज्य मधील रोड मॅपची थोडक्यात माहिती द्या. १५

ब) विपणनासाठी ई-वाणिज्य व्यवसाय डावपेच स्पष्ट करा.

किंवा

क) ई-वाणिज्याच्या इतर नमुन्याच्या विविध संकल्पनांवर चर्चा करा. १५

ड) ई-वाणिज्य विक्री उत्पादन जीवन चक्र (ईएसएलसी) नमुन्याचे वर्णन करा

प्र .२ अ) वेबसाइट्सच्या विविध फायद्यांचा तपशील द्या. १५

ब) ईडीआय परिभाषित करा. इलेक्ट्रॉनिक डेटा इंटरचेंज (ईडीआय) चे विविध मर्यादा स्पष्ट करा.

किंवा

क) ई-वाणिज्य आणि ई-एंटरप्राइझच्या विविध अनुप्रयोगांची माहिती द्या. १५

ड) पारंपारिक आणि ई-संघटनेमध्ये काय फरक आहे?

प्र .३ अ) ई-विपणनाची व्याप्ती स्पष्ट करा. १५

ब) उदाहरणांच्या साहाय्याने इंटरनेट व्यवसाय समायोजित करा.

किंवा

क) ई-देयक पद्धतींच्या वैशिष्ट्यांचे वर्णन करा. १५

ड) ई-देयक पद्धतीची पत आणि कायदेशीर जोखीम स्पष्ट करा

४ अ) योग्य पर्यांसह रिक्त जागा भरा ५

१. आयआयटी दिल्लीतील सचिन बन्सल यांनी एका ऑनलाईन कंपनीची स्थापना केली ती म्हणजे -----

अ) फिलपकार्ट ब) ई-बे क) ऐमेझॉन ड) सॅप डील

२. ----- हे ऑनलाईन किराणा दुकानांपैकी एक आहे, ज्याची लोकप्रियता वाढत आहे.

अ) मुंबई डॉट कॉम ब) पुणे एक्सप्रेस डॉट कॉम क) चेन्नई डॉट कॉम ड) यापैकी एकही नाही

३. ----- ही एक व्यक्ती किंवा संघटना आहे, जी डोमेन नाव नोंदणी करू इच्छित आहे.

अ) लिपिक ब) अधिकारी क) नोंदणीयोग्य ड) आमदार

४. ----- जाहिराती गुगलच्या क्विडिओ-सामायिकरण साइटवर दिसत आहेत.
 अ) शोअर-इट ब) माय स्पेस क) मायक्रोसाइट ड) यू ट्यूब
५. ----- मध्ये वेबसाइटचा मालक त्याच्या वेबसाइटवर आणि त्याच्या सामग्रीवर नियंत्रण हरतो.
 अ) वेब डिझायनिंग ब) वेब चोरी क) वेब वंडल ड) वेब अपहरण
- ब) खालील विधाने खरे किंवा खोटे आहेत ते सांगा
 १. जर तुमचा प्रमुख शब्द परिपूर्ण आहे तर तुमची वेबसाइट त्वरीत प्रकाशात येऊ शकते.
 २. पूल ई-विषयन हे पुश ई-विषयनाच्या समान पद्धतीचा वापर करतात.
 ३. ईडीआयची प्राथमिक रचना ही एक सोपी आणि वेळ बचत प्रक्रिया आहे.
 ४. ऑनलाइन शॉपिंगमधील प्रमुख तोट्यांपैकी एक म्हणजे आश्वर्यचकित घटक होय.
 ५. बहुतेक भारतीय सायबर गुन्हे आजही भारतीय दंड संहितेच्या संबंधित विभागांच्या अंतर्गत आणले जात आहेत.

क) जोड्या जुळवा

५

गट अ

१. सी २ सी
२. ड्रोन डिलिवरी
३. वाईन जाहिराती
४. सेट कन्सोर्टियम
५. स्क्रिएटिक्यू

गट ब

- अ) दृ-सेकंदांची सामग्री
- ब) क्विसा आणि मास्टरकार्ड
- क) अकुशल हॅकर
- ड) बाझी डॉट कॉम
- ई) ऑस्ट्रेलिया पोस्ट

किंवा

- प्र. ४. संक्षिप्त टीपा लिहा (कोणत्याही तीन)
- अ. भारतातील सायबर गुन्हेगारी
- ब. सॉफ्टवेअर चाचेगिरी
- क. भारतात सायबर ग्राहकांचे संरक्षण
- ड. ई -वाणिज्यातील धोक्यांचे स्रोत
- ई. क्लायंट सर्कर नेटवर्क सुरक्षा

१५